

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Jus Canonicvm R.P. Pavli Laymanni, Soc: Jesu Theologi, Et
Olim In Alma Et Episcopali Academia Dilingana SS.
Canonum Ordinarii Professoris**

Juris Canonici A. R.P. Paulo Laymanno Societatis Jesu Theologo SS.
Canonum In Alma, Catholica, Et Episcopali Universitate Dilingana
Professore Qvondam Ordinario, Prælectionibus Academicis Illustrati

Laymann, Paul

Dilingæ, 1673

Capitvlvm XI. Ex tenore.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62587](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62587)

Ex tenore.

PARAPHRASIS.

Vidua quædam controuersiam habebat cum aliquo super hæreditate sibi debitâ, eam Papa quibusdam Iudicibus Ecclesiasticis delegauerat, sed Comes de Britannia, sub cuius iurisdictione temporali contendentes partes erant, volebat, vt controuersia in suo tribunali definiatur, promittens se iustitiam plenè administraturum: sed cum Iudices delegati acquiescere nollent, Comes questus est Innocentio III. qui respondit, viduis se ita patrocinium debere, vt tamen alijs iniustitiam non irroget, idèò mando, vt si causa, de qua agitur, Ecclesiastica non sit, eâ supersedeatur, quòd si verò vidua iustitiam obtinere nò possit apud Iudicem secularem, tum ipsi causam decidere aggrediantur.

SUMMARIUM.

1. *Papa iniustitiam committeret, si se immisceret causis temporalibus spectantibus ad forum secularis Principis, nisi propter necessitatem, quando in iudicio seculari superiori & inferiori iustitia administratio haberi nequit.*
2. *Causa dotis & alimentorum ad iudicem tantum secularem pertinet, si per se ac principaliter tractetur in iudicio; si autem orta controuersia de diuortio, quod fori ecclesiastici est, accessorie de ijs agatur, ad eundem illa iudicem ecclesiasticum spectabit.*

NOTANDVM I. Si Papa causis temporalibus spectantibus ad forum Principis secularis se immisceret, viâ ordinariâ & exclusa necessitate, iniustitiam committeret. Dico *seclusa necessitate*, quia si Principes iustitiam fidelibus non administrarent, tunc Iudex Ecclesiasticus, præsertim Papa, tanquam omnium Christianorum pater, succur-

rere ac supplere debet, quæ est communis omnium sententia.

De eo verò dubitatur, si inferior Iudex v. g. Consul vrbis, aut Comes iustitiam administrare negligat, num statim ad Episcopum vel Papam recurri possit, an verò prius recurrendum sit ad superiorem Iudicem secularem, videl. Regem vel Imperatorem, vt Comitem compellat, vel causam ad se auocet, Resp. distinguendum esse, quòd aliæ sint personæ, quæ in iure miserabiles censentur, vt pupilli, orphani, pauperes, oppressi, & secundum quosdam viduæ, aliæ autem personæ non miserabiles: de his certum esse debet, Iudicem Ecclesiasticum se nò immiscere, quamdiu recursus est ad Iudicem secularem superiorem, vt docet Innoc. in c. significantibus 38. de offic. delegat. Imola hîc n. 2. Quòd verò atinet ad personas miserabiles, vt Innoc. refert. l. c. nam aliqui dicebant personis miserabilibus Iudicem Ecclesiasticum semper iustitiam administrare posse, etiam nullâ præcedente negligentia Iudicis secularis, vt Imola hîc, n. 2. Alij verò id admiserunt in causis modicis, non item in grauib; alij denique vniuersim dicebant nec miserabilium personarum causas à Iudice Ecclesiastico cognoscendas esse, nisi propter necessitatem, quia in iudicio seculari tam inferiore quàm superiore patrocinium & iustitiæ administrationem consequi non possunt, & hæc sententia nunc ferme in præxi obtinet.

QVÆRIT hîc Abbas n. 6. si vidua hæc dotem suam petiuisset ab hærede mariti defuncti, ad quem Iudicem hæc causa dotis principaliter in iudicium deducta pertinuisset? Resp. cum Hostiensi, quòd causa sit mixta fori: idem docet Innoc. de donationibus inter virum & vxorè, quia ad Ecclesiam etiam spectat defensio dotium: sed contraria sententia tenenda est apud Sanchez lib. 10. de matr. q. 8. n. 15. Causam dotis sicut & alimentorum, cum sit merè profana, ad Iudicem tantum secularè pertinere, si per se ac principaliter agatur, sin autem orta controuersia de diuortio, quæ propriè ad tribunal Ecclesiæ

spe-

ſpectat. c. tuę. 5. de procur. accēſſoriē etiam agatur de dote & alimentis mulieri præſtandis, ad eundem Iudicem Eccleſiaſticum ſpectat cognoscere, vti habetur expreſſe in cit. c. 5. de procurator. & docui lib. 4. Th. mor. tr. 9. c. 2. n. 5. §. illud.

CAPITVLVM XII.

Si diligenti.

PARAPHRASIS.

Archiepiſcopus Piſanus in ea erat opinione, quòd clericus, præſertim aduerſario ſuo volente, in cauſis ciuilibus ſeu temporaliſus priuilegio fori renuntiare, & Iudicem ſibi ſecularem conſtituere poſſit, id eòque obligare iuramentum ſuper hoc editum à clerico; ſed Innoc. III. hunc errorem redarguens miratur, quòd immemor ſit legis §. 8. ff. de pactis: ius publicum priuatorum pactis mutari non poteſt, & eorum, quæ leguntur in Conc. Mileuitano (potius Toletano 3. c. 13.) & Carthaginienſi 3. c. 9. Si clericus clericum non ad Episcopum ſuum, ſed ad ciuilem Iudicem traxerit, vt cauſam perdat, & à communionē ſeparetur, c. inolita 42. cauſa 11. q. 1. item ſi clericus in iudicio ſeculari conueniri elegerit, ſi quidem cauſa criminalis ſit, deponatur, ſin verò ciuilis, tum amittat id, quod ipſi in iudicio ſeculari ad iudicatum eſt, c. placuit 43. cauſa 11. q. 1. ex quibus manifeſtum eſt, quòd clerici nec volentes nec coacti priuilegio fori ſui renuntiare poſſint, cum hoc priuilegium non ſit eorum perſonis priuatim indultum, ſed toti collegio clericorum, adeòque ſit ius publicum, cui priuatorum factio derogare nequit, ſed nec iuramentum obligat ad obſeruationem, quòd illicitè & ſacris canonibus reprobatae pactioni adiungitur.

SUMMARIVM.

1. Repugnat S S, canonibus, vt clerici ſeu in

criminalibus, ſeu in ciuilibus cauſis coram ſeculari iudice conueniantur; excipiuntur cauſe feudales, in quibus clerici habentur vt laici.

2. Poſteſt quis renuntiare priuilegio dato in fauorem proprium ac priuatum, non autem dato in fauorem publicum, neque iuramentum tali renuntiationi additum obligat.
3. Iudici naturali renuntiare non poteſt.
4. Vti neque diuino, ſi præcipiens aut prohibens ſit; neque humano eccleſiaſtico, aut ciuili ſi certam formam aut ſolemnitatem in actu neceſſariò obſeruandam præſcribit; ſi aliquid ſtatuat ob publicum fauorem.
5. Si quid humano iure ſtatutum eſt in fauorem plurium, vnus renuntiare non poteſt cum aliorum præiudicio, ſi cauſa inſeparabilis ſit.
6. Quiſque renuntiare poteſt beneficio ſeu priuilegio priuatum ſuum fauorem concernenti.
7. Niſi beneficium ob ætatis imbecillitatem conſeſſum ſit, aut aliquid ſtatutum, non tantum in fauorem alicuius, ſed etiam in odium aut pœnam alterius.
8. Renuntiationo contra mores bonos ciuiles aut naturales non tenet.

NOTANDVM I. Sacris canonibus repugnat, ſi clerici ſeu in criminalibus ſeu in ciuilibus cauſis coram ſeculari Iudice conueniantur: excipiendæ tamen ſunt cauſe feudales, in quibus clerici cēſentur vt laici, ſicuti dixi in c. verum, 7. hoc tit. Vide plura, quæ congeſſit Gratianus cauſa 11. q. 1.

NOTANDVM II. Quiſque renuntiare poteſt priuilegio dato in fauorem proprium ac priuatum, non autem dato in fauorem publicum, ſed neque ſi eiufmodi renuntiationi ſeu pactioni iuramentum apponatur, obligationem aliquam parit. Ita Innocent. hic & alij.

Pro pleniore huius materiæ intellectu ita 3 diſtinguendum eſt cum Bartolo in l. ſi quis, ff. de pactis. Vel aliquis renuntiat iuri naturali, vel poſitiuo; ſi primum, irrita eſt renuntiationo,